

Handläggare: Lars Lindgren
Tfn: 08-508 18 250

Till
Farsta stadsdelsnämnd

Remissvar angående ”Förslag till mål och riktlinjer för sommarkoloniverksamheten”.

Förslag till beslut:

1. Farsta stadsdelsnämnd beslutar att som svar på remissen överlämna och återopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Birgitta Berg
t.f. stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har givit kulturnämnden i uppdrag att utarbeta förslag till kollopolicy för Stockholm stad. En arbetsgrupp bestående av representanter från tre stadsdelar, stadsledningskontoret och en sociolog, som utvärderat koloverksamheten i Stockholm 2001-2002, har handlagt ärendet. I detta ges en historik, en nulägesbeskrivning samt förslag till mål och riktlinjer för sommarkoloniverksamheten. I uppdraget ingår att se över hur informationsspridning, utbud, tidsperioder och former för kollo kan utvecklas för att bättre nå invandrarbarn och ekonomiskt svaga grupper. Kommunstyrelsen uttrycker det som angeläget att kollo integrerande funktion förstärks. Likvärdiga urvalskriterier ska gälla för hela staden. Likaså bör kvalitetskontrollen av entreprenörerna skärpas.

Förvaltningen är i huvudsak positiv till förslaget till mål och nya riktlinjer för sommarkoloniverksamheten men är kritisk till vissa delar av förslaget.

Ärendets beredning

Remissvaret har sammanställts inom avdelningen för förskola, skola, fritid och kultur efter diskussioner i rektorsgruppen.

Bakgrund

Historik

I slutet av 1800-talet startade de första sommarkolonierna. Syftet var att erbjuda sommarvistelse åt ”svaga och sjuka skolbarn”. Kolonierna drevs av ideella föreningar. Tidigt började Stockholms stad att bidra till finansieringen av verksamheten.

Under 1950- och 1960-talen tonades kollos ursprungliga betydelse ned och sågs i första hand som en insats för att förbättra hälsan hos barn från arbetarklassen. Kommunen tog successivt över alltmer av verksamheten.

1977 inrättades sommarbarnsbyrån och placerades under socialförvaltningen. All verksamhet drevs i kommunens egen regi och flertalet av sommargårdarna var i stadens ägo. Vid stadsdelsreformen 1997 blev sommarbarnsbyrån intäktsfinansierad och sålde kolloplatser till stadsdelsnämnderna. 1999 avvecklades sommarbarnsbyrån och alla kommunalt drivna sommargårdar upphörde.

Nulägesbeskrivning

Sedan år 2000 ligger ansvaret för kolloverksamheten på stadsdelsnämnderna, som själva ansvarar för att upphandla kolloplatser, fördela platser, informera, administrera ansökningar och inspektera verksamheten. Det har lett till att barnens chans att få en kolloplats beror på vilken stadsdel de tillhör. Stadsdelarna låter olika stor andel av barnen få åka och tillämpar olika kriterier för vilka barn som ska beredas plats. Något för staden övergripande syfte och mål för verksamheten saknas.

Om man ser till antalet barndagar, har sedan mitten av 1980-talet stadens resurser till kollo halverats. Andelen barn från hem med ekonomiskt små resurser, har minskat och barn med båda föräldrarna födda utomlands är starkt underrepresenterade.

Ambitionen att låta så många barn som möjligt få komma till kollo, har medfört att kolloperiodernas längd kortats avsevärt och är idag maximerade till 15 dagar. Stadsdelarna har byggt upp ett nätverk för kollohandläggarna, där man bildat en gemensam upphandlingsgrupp. Årligen produceras också en gemensam broschyr, där alla kollo presenteras.

Kulturförvaltningens förslag och stadsdelsförvaltningens synpunkter

Syfte och ansvar

***Syftet** med kolloverksamheten är att ge barn och ungdomar en möjlighet till en stimulerande och trygg sommarvistelse. Barn och ungdomar vars familjer saknar förutsättningar för att ordna detta på egen hand ska prioriteras. Kollo ska integrera barn och ungdomar från olika miljöer och från olika delar av staden. Även barn med funktionshinder ska integreras, där det är möjligt.*

***Ansvar**et för kolloverksamheten åvilar respektive stadsdelsnämnd utifrån för staden gemensamma riktlinjer och gemensamt utbud.*

Stadsdelsförvaltningens kommentar:

Förvaltningen är positiv till föreslaget gällande syfte och ansvar för kolloverksamheten.

Deltagande barns ålder och tidperiodernas längd

Arbetsgruppen har diskuterat om barn som är 7-8 år är för unga för kollo. I en genomförd utvärdering återfinns huvuddelen av de barn, som inte tyckte att kollo var så roligt, i den yngsta gruppen.

Tidsperioderna har successivt minskat i längd till att i årets kollogård katalog omfatta 6-15 dagar. Alltför korta perioder innebär att man inte uppnår målsättningen med kollo, som är att skapa en social gemenskap. Alltför långa perioder innebär å andra sidan att färre barn kan tilldelas plats.

Kulturförvaltningen föreslår följande definition av kollo:

”Heldygnsomsorg för barn 9-16 år med syskonförtur 7-8 år vid en kollogård i naturmiljö. Verksamheten ska innehålla ett varierat program av fritidsaktiviteter och kultur i gemenskap med andra men också en möjlighet att bara vara. Vistelsen ska vara trygg för barnen och föräldrarna ur såväl fysisk, psykisk och social aspekt. En kollo period är mellan sju och 19 dagar. Verksamheten ska var stadsdelsövergripande”.

Stadsdelsförvaltningens kommentarer:

Förslaget innebär att barn som gått första året i skolan inte ska få möjlighet att komma på kollo, samtidigt som syskon som gått förskoleklass får förtur. Dessa sjuåringar hamnar då i en grupp med minst två år äldre barn. Syskon åker dessutom långt ifrån alltid på samma kollo och vid samma tidpunkt beroende på intresse, kön, ålder, kamrater osv. Om det för ett syskonpar är en förutsättning att åka tillsammans för att deras kollovistelse ska kunna komma till stånd, kan detta tillgodoses styrkt av intyg enligt urvalsprincip 1 (se nedan). Syskonförtur bör enligt förvaltningens uppfattning därför tas bort som urvalskriterium.

Att förlänga vistelseperioden från lägst sju dagar till högst 19 dagar, innebär att kostnaderna kommer att öka väsentligt, vilket innebär att betydligt färre barn kommer att få möjlighet att åka på kollo. Detta förutsatt att den ekonomiska ramen är densamma. Förvaltningen vill därför behålla den vistelsetid som gäller idag.

Därutöver kan nämnas att förvaltningen heller inte fått in några missnöjesyttringar från föräldrar angående nuvarande åldersrutiner eller vistelselängd.

Information

När det gäller informationsspridningen föreslår kulturförvaltningen:

" ... att en gemensam broschyr distribueras till samtliga hushåll med barn i åk 3-9 samt att stadsdelsförvaltningarna ser över särskilda informationsinsatser och överväger om informationen behövs på andra språk än svenska.

Stadsdelsförvaltningens kommentar:

Förvaltningen instämmer i huvudsak i förslaget men anser att broschyren bör distribueras till hushåll med barn fr.o.m. det året barnet går ut årskurs ett.

Centralt eller decentraliserat ?

Stadsdelarnas samarbete kring upphandling, information och inspektion har successivt utökats för att nå en större effektivitet och högre kvalitet gentemot brukarna.

I den arbetsgrupp som arbetat med förslaget, har fört resonemang om huruvida en central eller decentraliserad organisation av kolloverksamheten är att föredra. Det är uppenbart att det kan finnas vissa ekonomiska fördelar och rationaliseringsvinster i en gemensam organisation. För en decentraliserad organisation talar å andra sidan att stadsdelsförvaltningarna, som idag har hand om barnen i andra avseenden, även har

möjlighet att påverka kolloverksamheten. Det gör det möjligt att använda olika lösningar för individuella behov.

Kulturförvaltningen föreslår:

- att ansvaret för sommarkoloniverksamheten åvilar respektive stadsdelsnämnd men att upphandling av sommarkoloniverksamheten organiseras av stadsdelsförvaltningarna gemensamt.

Stadsdelsförvaltningens kommentar:

Förvaltningen instämmer i förslaget.

Kvalitet, inspektion och utvärdering

Stadens kvalitetssystem gäller naturligtvis också kolloverksamheten, vilket innebär att de mål som anges, ska följas upp samt att synpunktshanteringen fungerar.

Formerna för inspektion har varierat. År 2002 var en kolloinspektör anställd med uppdrag att följa upp verksamheten. 2003 delades ansvaret för inspektionen mellan handläggarna på stadsdelsförvaltningarna. En fördel med en särskilt anställd kolloinspektör, är att denna har rätt kompetens och att inspektionen blir utförd på ett likartat sätt vid alla gårdar.

Kulturförvaltningen föreslår:

- att mätning av måluppfyllelse och synpunktshantering sköts av stadsdelsförvaltningarna inom ramen för stadens kvalitetsarbete.*
- att inspektion utförs varje sommar och att samtliga kollogårdar erhåller ett besök var. Inspektionen utförs av person/personer som utses av stadsdelsförvaltningarna.*
- att utvärdering ska ske vart fjärde år av någon oberoende part under ledning av idrotts- och kulturförvaltningarnas forskningsenhet.*

Stadsdelsförvaltningens kommentar:

Förvaltningen instämmer i förslaget.

Kulturförvaltningens förslag till mål.

Kollovistelsen ska ge möjlighet för barnen att:

- utveckla relationer med barn från olika miljöer och delar av staden
- få miljöombyte och vistas i naturen
- delta i stimulerande aktiviteter, vara delaktiga i verksamhetsplanering och vardagsgöromål

Kollovistelsen ska ge barnen:

- god omvårdnad och tillsyn i fysiskt avseende
- trygg vistelse i psykiskt och socialt avseende

Kollobarnens föräldrar ska :

- erhålla information om placering senast fyra veckor efter sista ansökningsdag
- erhålla god information före och under kollovistelsen
- kunna känna sig trygga med att barnen får god omsorg i psykiskt, socialt och fysiskt avseende

Alla barn ska ha samma förutsättningar att få plats på kollo oavsett var i staden man bor. Detta innebär att samma urvalsprinciper och prioriteringsordning tillämpas.

Stadsdelsförvaltningens kommentarer:

Förvaltningen instämmer i förslaget vad gäller information, kvalitet, inspektion, utvärdering och mål. Det är endast på en punkt förvaltningen är kritisk: Att kollobarnens föräldrar ska erhålla information om placering senast fyra veckor efter sista anmälningssdag som föreslås, ser vi som orealistiskt. Idag är handläggningstiden sex till åtta veckor.

Urvalsprinciper

Intentionen är att barn och ungdomar som vill, ska få åka på kollo. Om inte alla barn kan erbjudas plats på kollo, måste prioritering göras enligt följande:

1. Barn med medicinska och sociala problem, där intyg styrker behovet av miljöombyte.
2. Familjer vars ekonomiska och/eller sociala situation inte möjliggör alternativ
3. Syskonförtur

Stadsdelsförvaltningens kommentarer:

Förvaltningen är mycket tveksam när det gäller förslaget till urvalsprinciper när det gäller punkt 2 om "Familjer vars ekonomiska och/eller sociala situation inte möjliggör alternativ". Förvaltningens uppfattning är att det ofta saknas information om detta eller

att informationen är sekretessbelagd. Det gör att det är mycket tidskrävande att få fram ett sådant underlag och svårt att bedöma hur relevant det är i detta sammanhang.

Vad man däremot borde beakta, är att det idag är många familjer som söker och endast kan åka på kollo en viss vecka på sommaren, framförallt under perioden mellan skolavslutning och midsommar. Resten av sommaren är fulltecknad av andra aktiviteter. Andra familjer säger att de är beredda att ta vilken period som helst, eftersom kollovistelsen blir barnets enda "semester". De sistnämnda är den grupp man enligt förvaltningens mening bör prioritera. Idag finns ingen möjlighet att göra denna prioritering och dessa barn riskerar därför att missgynnas vid fördelningen av platser. Att prioritera denna grupp bör enligt förvaltningens mening bli en ny generell urvalsprincip.

Förvaltningen är också tveksam till punkt 3 i förslaget om urvalsprinciper gällande syskonförtur, vilket kommenterats på sidan fyra.

Förslag till riktlinjer:

- Basinformationen om kolloverksamheten ska vara lika för alla familjer som har barn inom målgruppen. Utöver detta gör varje stadsdelsförvaltning nödvändiga informationsinsatser, för att nå underrepresenterade grupper.
- Besked om kolloplats skickas ut till familjerna fyra veckor efter sista ansökningsdag.
- Vid placering av barn ska ovan angivna prioriteringsordning tillämpas. Stadsdelsförvaltningarna ansvarar gemensamt för att prioriteringsordningen hålls.
- Kollogrupperna ska vara väl sammansatta, så att barn från olika delar av staden och olika miljöer möts. Jämn könsfördelning ska eftersträvas.
- Personalen vid gårdarna ska ha pedagogisk kompetens och erfarenhet av arbete med barn och ungdom.
- Sommarkolonin ska ha uttalade och kända dagsrutiner och regler om såväl säkerhet som umgänge. Det ska finnas en handlingsberedskap och strategier för att motverka mobbing och kränkningar. Inspektion av kolloverksamheten samt uppföljning ska genomföras varje år och samtiliga kollogårdar ska få ett besök.

Stadens mål och riktlinjer ska biläggas förfrågningsunderlaget till entreprenörerna.

Stadsdelsförvaltningens kommentar:

Förvaltningen instämmer i förslaget till riktlinjer med undantag för punkt två och tre, som enligt tidigare nämnda synpunkter bör utgå.

Stadsdelsförvaltningens övriga kommentarer:

- Om alltför stora förändringar i förhållande till gällande praxis för kollohanteringen genomförs, kan en ny policy inte träda ikraft förrän sommaren 2006, eftersom

stadsdelarna gjort en upphandling över två år och en ny upphandling p.g.a. tidsskäl inte är genomförbar till 2005.

- Idag betalar en familj med en gemensam inkomst på 18.000 kronor per månad eller mer, maximala 200 kronor per dag för en kolloplats. Förvaltningen anser att en ytterligare differentiering kan göras, där maxbeloppet höjs. Det skulle ge en bättre kostnadstäckning och fler barn skulle få möjlighet att åka på kollo.

Bilaga: Tjänsteutlåtande från kulturförvaltningen: *"Förslag till mål och riktlinjer för sommarkoloniverksamheten samt uppföljning av verksamheten 2003"*.